

РЕЗУЛТАТИ ОТ ОНЛАЙН АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ ПРИ ХОРА С МИГРЕНА – ЧАСТ 2: ТЕРАПЕВТИЧНИ ОСОБЕНОСТИ.

РЕЗЮМЕ

РЕЗУЛТАТИ ОТ ОНЛАЙН АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ ПРИ ХОРА С МИГРЕНА – ЧАСТ 2:
ТЕРАПЕВТИЧНИ ОСОБЕНОСТИ.

*Тодоров, В.^{1,2}, Трифонова, М.³, Томов, И.³,
Богданова, Д.^{1,2}, Миланов, И.^{1,2}*

¹. УМБАЛНП „Свети Наум“ София

². Медицински университет, София

³. Медицински информационен портал
www.diagnosa.info

Въведение. Мигрената е първично главоболие, което засяга предимно хора в трудоспособна възраст. Терапевтичните подходи включват използването на симптоматични и профилактични медикаменти, както и промени в начина на живот. Към момента все още липсва достатъчно актуална информация за характеристиките на страдащите от мигрена у нас. Целта на настоящето проучване е чрез онлайн анкета да се съберат данни за терапевтичните особености при голям брой участници.

Методи. В периода 10-ти декември 2024 г до 9-ти януари 2025 г., чрез медицинския информационен портал www.diagnosa.info и свързаната Фейсбук страница, бе проведена онлайн анкета насочена към страдащите от мигрена. Беше събрана информация за: видове използвани терапии, удовлетвореност от лечението, наличие на странични ефекти, степен на интерес към нови терапии, информираност по отношение на новите терапии.

Резултати. Анкетата е попълнена от 278 души. Седемдесет и осем процента (78%) от анкетиранияте съобщават, че използват обезболяващи лекарства без рецепта; 49% използват противомигренни лекарства по рецепта; 29% – практику-

ABSTRACT

RESULTS FROM AN ONLINE SURVEY
IN PEOPLE WITH MIGRAINE – PART 2:
THERAPEUTIC FEATURES.

*Todorov, V.^{1,2}, Trifonova, M.³, Tomov, I.³,
Bogdanova, D.^{1,2}, Milanov, I.^{1,2}*

¹. MHATNP “Sveti Naum” Sofia

². Medical University, Sofia

³. Medical Information portal
www.diagnosa.info

Introduction. Migraine is a primary headache which affects predominantly the working age population. Therapeutic approaches include symptomatic and prophylactic medications as well as lifestyle changes. At present there are insufficient contemporary data for the state of migraine sufferers in Bulgaria. The aim of the present study is to gather information for the therapeutic features of migraineurs via an online survey.

Methods. In the time period from 10th December 2024 to 9th January 2025 we conducted an online survey for people with migraine through the medical information portal www.diagnosa.info and the associated Facebook page. We gathered data for types of used therapies, satisfaction with treatment, presence of side effects, interest in new therapies, knowledge about the existence of new medication classes.

Results. The survey was filled by 278 migraineurs. Seventy eight percent (78%) of participants used over the counter pain medications; 49% used prescription medications; 29% practiced lifestyle changes; 25% used physiotherapy; 22% used complementary and alternative medicine; 2% did not used treatment. Forty eight percent (48%) used only over the counter pain

ват промяна в начина на живот; 25% използват физиотерапия; 22% – алтернативни терапии; а 2% не използват терапия. При 48% единствената медикаментозна терапия са обезболяващите без рецепта, 19% използват само медикаменти по рецепта, а 30% използват и двата вида медикаментозни лечения. Осемнадесет процента (18%) от анкетиранияте съобщават за налични странични реакции от прилаганите лечения. Двадесет и осем процента (28%) съобщават че са удовлетворени от използваните терапии, 48% имат неутрална позиция (нито удовлетворен, нито неудовлетворен), а 24% са неудовлетворени. Деветдесет процента (90%) имат интерес към нови терапии, но 91% не са запознати с лечение с моноклонални антитела.

Заклучения. Обезболяващите без рецепта са най-често използваните медикаменти (78% от участниците). Около 50% използват антимигрени медикаменти по рецепта. Повечето страдащи имат ниска степен на удовлетвореност от широко използваните терапии, имат интерес към използването на нови терапевтични подходи, но са все още слабо осведомени за наличните нови класове медикаменти.

Ключови думи: анкетно, мигрена, онлайн, особености, проучване, терапевтични

ВЪВЕДЕНИЕ.

Мигрената е първично главоболие, което засяга предимно хора в трудоспособна възраст и се проявява с атаки с определени клинични характеристики (1,5). Медикаментозното лечение включва симптоматична терапия с неспецифични (аналгетици, НСПВС) и специфични (триптани, дитани, гепанти) лекарства. При показания се започва и профилактична терапия като тук се включват медикаменти от различни групи – антиепилептични, антидепресанти, калциеви антагонисти, бета-блокери. Като профилактика може да се приложат още инжектиране на ботулинов токсин в определени мускули в областта на врата и главата и окципитална блокада (1). През последните години навлязоха и нови медикаменти, чийто механизъм на действие е инхибиране на активността на молекулата калцитонин ген свързан пептид (CGRP),

medications, 19% used only prescription medications and 30% used both. Eighteen percent (18%) reported side effects from treatment. Twenty eight percent (28%) reported satisfaction with treatment, 48% had neutral position towards treatment (neither satisfied nor dissatisfied) and 24% reported dissatisfaction with treatment. Ninety percent (90%) are interested in potential new therapies but 91 % are not familiar with treatment with monoclonal antibodies.

Conclusions. Over the counter pain medications were the most frequently used medications (78% of participants). Approximately 50% used prescription migraine medications. Most of migraine sufferers had low level of satisfaction from current therapies, had interest in new potential treatments but were unfamiliar with new classes of migraine medications.

Key words: features, migraine, online, results, survey, therapeutic

която играе централна роля в генерирането на мигренна атака. Тук влизат медикаменти както за остро (гепанти), така и за профилактично лечение (гепанти, моноклонални антитела). Допълнителни терапевтични подходи са: въвеждане на регулярност във всекидневния начин на живот, поддържане на здравословно тегло, избягването на тригерите на атака. Към момента все още липсва достатъчно актуална информация за характеристиките на страдащите от мигрена у нас. Целта на настоящето проучване е, чрез онлайн анкета, да се съберат данни за терапевтичните особености при голям брой участници.

МЕТОДИ.

В периода 10-ти декември 2024 г до 9-ти януари 2025 г., чрез медицинския информационен портал www.diagnosa.info и свързаната Фейсбук

страница, бе проведена онлайн анкета насочена към страдащите от мигрена. Анкетиранията участваха доброволно и на случаен принцип. Беше събрана информация за: видове използвани терапии, удовлетвореност от лечението, наличие на странични ефекти, степен на интерес към нови терапии, информираност по отношение на новите терапии.

РЕЗУЛТАТИ.

Анкетата достигна до общо 61 656 души, като тя беше попълнена от 278 души (0,5%), чийто отговори бяха анализирани.

Демографски и клинични характеристики.

Демографските и клинични характеристики на изследваната група са докладвани детайлно в предходна публикация („Резултати от онлайн анкетно проучване при хора с мигрена – част 1: клинични особености и негативно влияние.“). Обобщено: 92% от участниците са жени. Осемдесет и четири процента (84%) са във възрастовата група 25 – 54 г. При 89% от участниците диагнозата е поставена от медицински специалист, при 56% – невролог. При 51% заболяването е с давност над 10 г. Средният интензитет на болката при атака (1-10) е 8,2. Дванадесет процента (12%) са с честота на пристъпите по-рядко от веднъж месечно; 55% са с 1-3 пристъпа на месец; 16% са с 1-2 пристъпа на седмица; 10% – с 3 – 5 пристъпа на седмица; 5 % имат пристъпи всеки ден или почти всеки ден.

Видове използвани терапии

Седемдесет и осем процента (78%) от анкетиранията съобщават че използват обезболяващи лекарства без рецепта (напр. парацетамол, ибупрофен); 49 % използват противомигренни лекарства по рецепта; 29 % – практикуват промяна в начина на живот (напр. диета, редовен сън, управление на стреса); 25% използват физиотерапия, мануална терапия, лечебен масаж; 22% – алтернативни терапии (акупунктура, хомеопатия, билки, медитация, йога), а 2% не използват терапия (фиг. 1). При 48% единствената медикаментозна терапия са обезболяващите без рецепта, 19% използват само медикаменти по рецепта, а 30% използват и двата вида медикаментозни лечения. (фиг. 2).



Фиг. 1.



Фиг. 2.

Удовлетвореност от използваните терапии.

Двадесет и осем процента (28%) от анкетиранията съобщават че са удовлетворени от използваните терапии, 48% имат неутрална позиция (нито удовлетворен, нито неудовлетворен), а 24% са неудовлетворени (фиг. 3).



Фиг. 3.

Странични реакции от лечението.

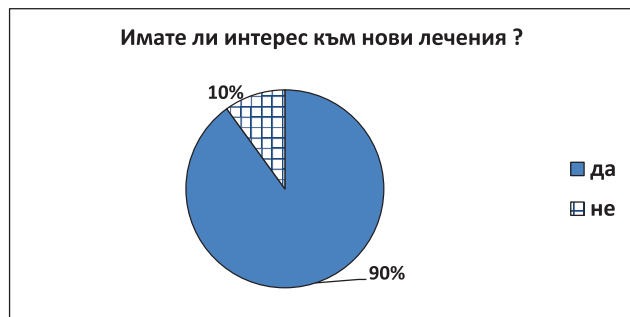
Осемнадесет процента (18%) от анкетиранията съобщават за налични странични реакции от прилаганите лечения, докато останалите 82% нямат такива (Фиг. 4).



Фиг. 4.

Интерес към нови лечения / терапевтични подходи.

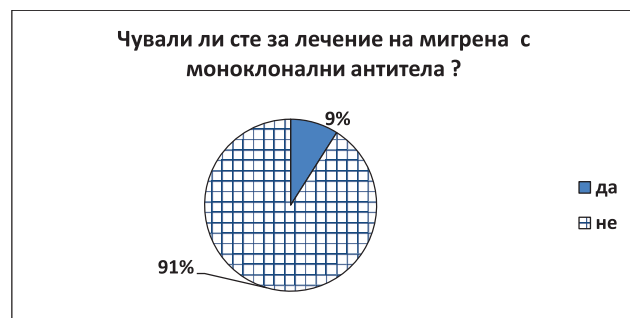
На въпроса „Имате ли интерес към нови лечения или терапевтични подходи?“, 90% от участниците отговарят с „Да“, останалите 10% – с „Не“ (фиг. 5).



Фиг. 5.

Информираност по отношение на новите лекарствени средства (моноклонални антитела)

На въпроса „Чували ли сте за профилактично лечение на мигрена с иновативни лекарствени средства (моноклонални антитела)?“, 91% от участниците отговарят с „Не“, а само 9% с „Да“ (фиг. 6).



Фиг. 6.

Интерес при потенциално реимбурсиране на нови лекарствени средства

На въпроса „Ако профилактичното лечение на мигрена с иновативни лекарствени средства (моноклонални антитела) се реимбурсира в България, как бихте оценили Вашия интерес (1- нямам, 10 – имам много силен интерес)?“, 36% от участниците проявяват много силен интерес (10); 27% имат силен интерес (7 – 9); 21% имат среден интерес (5, 6); 16 % имат само слаб интерес (1 – 4). Осредненото ниво на интерес от 1 до 10 е 7,3. Общо 84% от участниците имат значителен (среден, силен, много силен) интерес.

ОБСЪЖДАНЕ.

Нашата анкета показва, че най-честото използваното лечение са обезболяващите лекарства без рецепта (78%), като при 48 % това е

единственото медикаментозно лечение. Тези резултати са сходни до тези от други проучвания. Делът на хората с мигрена от други страни, които използват противоболкови без рецепта е: 71% за кохорта от Испания и Германия (4); 60 % – 80 % за САЩ, като при 58,9 % това е единствено лечение (6,9,12); 80% за Италия (3). Обезболяващите медикаменти играят важна роля като първа линия терапия особено при лечението на по-леки и умерени мигренни атаки (1,12). Аналгетиците и НСПВС, които са показали ефект в клинични проучвания са: парацетамол, ацетилсалицилова киселина, ибупрофен, диклофенак, напроксен (1,2,12). По време на атака могат да се прилагат и антиеметици. Високата степен на използване на противоболкови медикаменти без рецепта крие рискове. Прекалено честата употреба води до нежелани странични реакции и развитие на главоболие свързано с медикаментозна злоупотреба. Все още съществува и широко разпространената заблуда след пациентите, че лечението на мигрена включва само лечение на пристъпа с противоболков медикамент. Главоболие свързано с медикаментозна злоупотреба възниква, когато се приемат аналгетици или НСПВС в 15 или повече дни на месец и триптани или комбинирани препарати в 10 или повече дни на месец (1,2,5). За да се намалят рисковете свързани с неправилната симптоматична терапия биха могли да се предприемат следните мерки: повишаване на информираността сред обществото за същността на първичните главоболия, за последиците от неправилно лечение и за опасността от главоболие свързано с медикаментозна злоупотреба; подчертаване на необходимостта за провеждане на неврологична консултация, когато атаките от главоболие станат твърде чести; по-широко застъпено обучение за главоболията по време на медицинското следване; промотиране на приетите консенсуси за лечение и провеждане на обучителни срещи и семинари за медицински специалисти – невролози, лични лекари, други специалности.

Около 50% от анкетираните използват анти-мигрени медикаменти по рецепта, като за 19% това е единствено медикаментозно лечение. Нашите резултати се доближават до тези от други Европейски страни. Частта от страдащите, използващи предписани по рецепта медикаменти е около 50% за Финландия (7) и около 51% за Испания (11). За сравнение за САЩ този дял е 32% – 36%, като 11,3% използват единствено медикаменти по

рецепта (6,9). Тези различия между Европа и САЩ възможно се дължат на различията в здравните системи и достъпа до здравни грижи.

Около 28% от нашите участници съобщават за удовлетвореност от прилаганите терапии, докато останалите 72% съобщават за неудовлетвореност или неутрална позиция. Резултатите за удовлетвореност от терапиите са по-ниски от тези публикувани от подобни проучвания – Lantéri-Minet и съав. съобщават че 49,8% от страдащите от мигрена са удовлетворени от симптоматичните терапии (Франция) (8), а Pascual и съав. докладват, че 33,2% са удовлетворени от превантивните терапии (от анализа са изключени новите калцитонин-ген свързани терапии) (Испания и Германия) (10). Проучванията показват, че най-важните фактори за удовлетвореност от терапиите са: бързо и пълно елиминиране на болката от симптоматичния медикамент (8) и намаляване на честотата на пристъпите и намаляване на силата на отделната атака от профилактичния медикамент (10). Нашите данни сочат, че широко използваните понастоящем терапии в слаба степен изпълняват тези условия. Това обяснява и високия интерес на анкетираните (90%) към потенциални нови лечения. Повечето страдащи обаче са недостатъчно информирани за наличието на нови медикаменти – 91% не са запознати с профилактика чрез моноклонални антитела. Към момента, поради висока цена и липса на реимбурсиране, по-големия дял от българските пациенти нямат достъп до новите терапии (моноклонални антитела, гепанти), които биха могли поне частично да отговорят на несрещнатите терапевтични нужди. Допълнителни мерки, които биха могли да подобрят придържането към лечението и удовлетвореността са: комплексен подход включващ съвети към начина на живот; усилия от страна на лекуващите лекари за подобрена комуникация с пациентите; изграждане на реалистични очаквания към терапията.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ.

Резултатите от настоящето проучване разкриват някои терапевтични особености на хората с мигрена у нас. Обезболяващите без рецепта са най-често използваните медикаменти (при 78% от участниците). Около 50% използват антимигрени медикаменти по рецепта. Повечето страдащи имат

ниска степен на удовлетвореност от широко използваните терапии, имат интерес към използването на нови терапевтични подходи, но са все още слабо осведомени за наличните нови класове медикаменти.

*Д-р Васил Петров Тодоров, дм
МБАЛНП „Свети Наум“ София
v_todorov_1986@abv.bg
тел: 02/9702 181*

ЛИТЕРАТУРА

1. Миланов, И. Национален консенсус за диагностика и лечение на първичните типове главоболие. *Cephalgia*, 2023, 25, s.2, 1-48. [Milanov, I. Natzionali consensus za diagnostika i lechenie na parvichnite vidove glavobolie. *Cehalgia*, 2023, 25, s.2, 1-48.]
2. Тодоров, В., Богданова, Д., Миланов, И. Симптоматично лечение на мигрена. *Pro medic*, 2021, 21, 2, 10-16. [Todorov, V., Bogdanova, D., Milanov, I. Simptomatichno lechenie na migrena. *Pro medic*, 2021, 21, 2, 10-16.]
3. Cevoli, S., D'Amico, D., Martelletti, P., Valguarnera, F., Del Bene, E., De Simone, R., Sarchielli, P., Narbone, M., Testa, L., Genco, S., Bussone, G., Cortelli, P. Underdiagnosis and undertreatment of migraine in Italy: a survey of patients attending for the first time 10 headache centres. *Cephalalgia*, 2009, 12, 1285-1293.
4. Evers, S., Dell'Agnello, G., Novick, D., Gonderten, H. S., Panni, T., Pascual, J. Acute Treatment Patterns, Migraine Burden, and Healthcare Resource Use in People With Migraine: Results From the OVERCOME (EU) Observational Study. *Pain Ther.*, 2024, 13, 3, 589-607.
5. Headache Classification Committee of the International Headache Society (IHS). The International Classification of Headache Disorders, 3rd edition (beta version). *Cephalalgia*, 2013, 33, 9, 629-808.
6. Hutchinson, S., Lipton, R. B., Ailani, J., Reed, M. L., Fanning, K. M., Adams, A. M., Buse, D. C. Characterization of Acute Prescription Migraine Medication Use: Results From the CaMEO Study. *Mayo Clin Proc.*, 2020, 95, 4, 709-718.
7. Korolainen, M. A., Kurki, S., Lassenius, M. I. et al. Burden of migraine in Finland: health care resource use, sick-leaves and comorbidities in occupational health care. *J Headache Pain*, 2019, 20, 13.
8. Lantéri-Minet, M., Massiou, H., Romatet, S., Barba, A., Lucas, C., Allaf, B. An instrument to assess patient perceptions of satisfaction with acute migraine treatment (EXPERT Study). *Headache*, 2011, 51, 4, 590-601.
9. Lipton, R. B., Munjal, S., Alam, A., Buse, D. C., Fanning, K. M., Reed, M. L., Schwedt, T. J., Dodick, D. W. Migraine in America Symptoms and Treatment (MAST) Study: Baseline Study Methods, Treatment Patterns, and Gender Differences. *Headache*, 2018, 58, 9, 1408-1426.

10. Pascual, J., Panni, T., Dell'Agnello, G. et al. Preventive treatment patterns and treatment satisfaction in migraine: results of the OVERCOME (EU) study. *J Headache Pain*, 2023, 24, 88.
11. Pozo-Rosich, P., Carmo, M., Muñoz, A., Armada, B., Moya-Alarcón, C., Pascual, J. Migraine treatment: quo vadis? Real-world data study (2015-2022) in Spain. *BMC Neurol.*, 2024, 24, 1, 107.
12. Wenzel, R. G., Sarvis, C. A., Krause, M. L. Over-the-counter drugs for acute migraine attacks: literature review and recommendations. *Pharmacotherapy*, 2003, 23, 4, 494-505.